

YENİ ÇAĞA BAKIŞ

Eleştiriler,
Tespitler ve Öneriler

Dr. Devlet BAHÇELİ

MHP

YENİ ÇAĞA BAKIŞ

**Eleştiriler,
Tespitler ve Öneriler**

5 KASIM 2000

**MHP 6. Olağan Kongresi
Açılış ve Kapanış Konuşmaları**

**Sayın Divan Başkanı ve Üyeleri,
Kıymetli Bakan ve Milletvekili Arkadaşlarım,
Kardeş ve Dost Ülkelerin Sayın Temsilcileri,
Çok Değerli Misafirler,
Aziz Dava Arkadaşlarım,
Geleceğimizin Teminatı Genç Ülküdaşlarım,**

Sözlerime, seçkin heyetinizle birlikte olmaktan ve sizlere hitap etmekten duyduğum mutluluğu ve onuru ifade ederek başlıyorum.

Bütün muhterem misafirlerimizi, kıymetli dava arkadaşlarımı ve ekran başında bizleri izleyen bütün vatandaşlarımı sevgiyle, saygıyla selamlıyorum.

Hepiniz, sadece bugünün değil, yarınların da partisi olan Milliyetçi Hareket'in Büyük Kurultayı'na hoş geldiniz.

Hepiniz, milletimize ve insanlığa yeni bir soluk aldırmasını ümit ettiğimiz Kurultayımıza şeref verdiniz.

Üçüncü binyılın ilk yüzyılına adım attığımız şu günlerde bizleri buluşturan Yüce Allah'a şükrediyorum. Yine, bizi bugünlere taşıyan Büyük Türk Milleti'ne de minnet duygularımı ifade ediyorum.

Kongrenin Önemi

Bugün burada hep birlikte tarihi bir anı paylaşmak üzere bulunuyoruz. Partimizin 6. Büyük Kongresi, kanun ve tüzüğe göre üç yılda bir yapılan toplantıları aşan bir mânâyâ ve öneme sahiptir. Çünkü, tarihi bir dönüm noktasında, bin yılların keşiştiği bir zaman diliminde toplanmaktadır.

Bugün, Türk Milliyetçileri, geleceğe ilişkin tartışmaların yoğunlaştığı bir dönemde Türk Milleti'nin de söyleyecek bir sözü olduğu için buradadır.

Evet, bugün Ankara, aziz vatanımızın dört bir tarafından gelen Milliyetçi Hareket'in güzide temsilcilerinin yüzyılla buluşmasına ev sahipliği yapmaktadır. Herkese, hepimize kutlu ve uğurlu olsun.

Bu vesileyle, Anadolu coğrafyasını ebedî Türk vatani yapmak üzere yüzyıllardır hayatlarını feda eden, alın teri döken, başta Alparslan ve Ertuğrul Gaziler olmak üzere, bütün devlet ve millet büyüklerini; aynı ruh ve azimle milli mücadele destanımızı yazan Cumhuriyetimizin kurucusu Mustafa Kemal Atatürk ve silah arkadaşlarını, bütün şehit ve gazilerimizi rahmet ve minnet duygularıyla bir kez daha yâd ediyorum.

Burada yine, daha güçlü ve etkin bir Türkiye ülküsüne ömrünü vakfetmiş olan Rahmetli

Başbuğumuz Alparslan Türkeş Bey'i ve ebediyete intikal etmiş bütün dava arkadaşlarımı rahmet ve minnetle anıyorum.

Son olarak, bu yıl içinde aramızdan ayrılan değerli siyaset ve fikir adamı, Türk Dünyası aşığı Ebulfez Elçibey'e de Allah'tan rahmet ve mağfaret diliyorum.

**Kıymetli Misafirler,
Milliyetçi Hareket' in Çok Değerli Mensupları,
Basınımızın Saygıdeğer Temsilcileri,**

Her iddia sahibi partinin büyük kurultayı, dünya, ülke ve millet olarak yaşadığımız sorunların bir muhasebesinin yapıldığı, geleceğe dair fikir ve hedeflerin dile getirildiği, belli başlı siyasi platformlardan biridir. Hiç şüphe yok ki, küreselleşme sürecinin geldiği aşama, bu tür bir muhasebe ve muhakeme çabasını, hem anlamlı hem de gerekli hale getirmiştir.

Yeni Bir Küreselleşme Perspektifine Doğru

Bugün, bizler, milletimizin ve bütün insanlığın yaşadığı ve yaşayacağı sorunlarla başetmek, bunu da temel ilke ve değerlere bağlı kalarak başarmak zorunda olan tarihi bir kuşağı temsil ediyoruz.

Bunlar arasında, şüphesiz demokrasi, insan hakları, adalet, dayanışma, sorumluluk ve hoşgörü gibi ilke ve değerler hayati öneme sahiptir. Bu ilkelerin yol göstericilik vasıfları, ülkelerin sadece iç dünyası bakımından değil, aralarındaki ilişkiler açısından da geçerlidir.

Hemen hemen bütün insanlığın “ortak malı” olduğuna şüphe bulunmayan ilke ve değerlerin hayatiyeti, “ortak geleceğimiz”i de belirleyecektir. Dolayısıyla, bugünkü sorun, hem milli hem de küresel ölçekte bunların pratiğe ne kadar aktarılıp aktarılamayacağı üzerinde düğümlenmektedir. Çünkü, bugün, değerlerin ilânı ve reklamıyla yetinilecek bir gün değildir. Önemli ve gerekli olan, çözüm önerilerinin geliştirilmesi ve uygulanmasıdır. Yine, bu sürecin, yeryüzünün her gözenğinde, hayatın her alanında hissedilmesini sağlamaktır.

Şimdi, böyle bir duyarlılıklar zincirinin şekillendirdiği geniş bir bakış açısından ülke ve dünya gündeminin belli başlı maddelerini değerlendirmek, görüş ve önerilerimizi aziz milletimizle ve sizlerle paylaşmak istiyorum.

Bilindiği gibi, içinde bulunduğumuz yıl, insanoğlunun bir binyılı geride bırakıp, yeni bir binyılın ilk yüzyılına kapı aralayışını sembolize etmektedir. Takvim dönemlerini belirleyen tarihler, kuşkusuz ne siyasi hareketleri, ne de hayatın akışını

kesintiye uğratamazlar. Ama, bir taraftan katettiğimiz mesafeyi kestirmek, diğer taraftan dikkatlerimizi geleceğe yöneltmek bakımından bizleri teşvik eden sembolik bir dönüm noktasını ifade ederler.

Yeni Yüzyılda, Yeni Sorumluluk Kültürü

İster, “aşırılıklar”, ister “buluşlar”, isterse “dönüşümler” çağı densin, 20. Yüzyılın, insanlık tarihinin zorlu ve uzun bir yüzyılı olduğu kesindir. 20. yüzyılın takipçisi olduğu yüzyılın birebir devamı olmadığı ne kadar doğruysa, onlardan çok farklı bir yüzyıl olmadığı da o kadar doğrudur. Çünkü insanlık tarihi değişim ve sürekliliği içinde barındıran karmaşık bir süreçtir. Toplumsal ve ekonomik hayatın gelişimi açısından belirleyici olan insanoğlunun sosyal ve zihnî hususiyetleri, büyük bir değişime uğramadan beşerî tortular ya da miraslar olarak bugüne ulaşmaktadır.

Unutmayalım ki, nükleer enerjiyi, genetik bilimini, bio-teknolojiyi, iletişimi insanlığın yararına da, zararına da kullanan yine insanın kendisidir. Bu gerçek, teknolojik gelişmeler gelecekte insanî dürtü ve yetenekleri ikâme etmediği sürece değişmeyecektir. İkâme ettiği ölçüde de bizleri nasıl bir geleceğin beklediğini tahmin etmek zorlaşacaktır.

Bugüne ve yarına ilişkin tartışma ve tasavvurlarımızda gözden uzak tutulmaması gereken en önemli noktalardan biri budur. İkinci en önemli noktayı ise, birincinin çağrıştırdığı ve onu takip eden çok yönlü bir sorumluluk bilincinin varlığı ve gelişimi meselesi oluşturmaktadır.

Günümüzde, hemen her alanda gözlenen acımasız bir rekabet ile işbirliği çabalarının, ümit ile ümitsizliğin, kaos ve düzenin birbirinden giderek daha ince çizgiyle ayrılacağı şimdiden belli olan bir “evrensel iklim” ile karşı karşıya bulunuyoruz. Yeni çağın dinamiklerinin alacağı nihaî biçim, hiç tartışmasız insanlığın kaderini de belirleyecektir.

İşte buna dair bir küresel anlayışın ve sorumluluk ahlâkının varlığı ve yaygınlığı önem kazanmış bulunmaktadır. Küresel sorumluluk ahlâkının, milli, bölgesel ve küresel sacayakları üzerine oturmasının zorunlu olduğunu söylemeye gerek bile yoktur. Böyle bir sorumluluk zincirinin en başında da ileri sanayi toplumları yer almaktadır.

Küreselleşme ve Hakkaniyet

Bugün, artık, yeni teknolojilerin yaygınlaşması yanında, insan hakları, demokrasi, piyasa ekonomisi gibi değer ve kurumlar da evrensel düzeyde kabul görmekte, saygınlığı artmaktadır. Rejimlerin, demokratik ve insanî boyutlarının geliştirilmesi,

giderek daha çok arzu ve talep edilir hale gelmektedir.

Bütün bunlar, insanoğlu için, en azından görünürde güzel bir gelecek vadetmektedir. Demokrasi ve insan hakları rüzgarı, aynı zamanda yeniden şekillenme sancıları çeken dünya düzeninin benzer değer ve duyarlılıklar ile donanması ihtimalini gündeme getirmektedir.

Küreselleşme sürecinin damarlarında bu değerlerin rahatça dolaşması kolay kolay gerçekleşecek bir durum olmasa bile, bu tür talep ve beklentilerin giderek yankı bulmaya başlaması önemlidir. Bu yönde ciddi bir gelişme, bütün insanlığın ortak yararına hizmet edecektir.

Zaten Türk Milliyetçileri'nin küresel ölçekli iddia ve hedeflerinden biri de budur. Büyük fikir adamı Ziya Gökalp'in "milletlerin eşitliği ve işbirliği" şeklinde formüle edip altını çizdiği bu ideali, başlangıç noktası kabul etmek ve geliştirmek gerekir. 21. Yüzyıl dünyasının daha yaşanabilir ve sevimli olabilmesinin bir yolunun da böyle bir anlayışın zenginleştirilmesinden geçtiği açıktır.

Değerli Arkadaşlarım,

Sayın Basın Mensupları,

Son yıllarda, uluslararası sivil toplum ve yardım kuruluşlarının güçlenmesi, büyük ölçüde felâketlerle

sınırlı da olsa insanî dayanışma çabalarının önem kazanması sevindirici gelişmelerdir.

Küreselleşmenin Siyasî Açmazları

Küreselleşme olarak tanımlanan çok yönlü değişme ve gelişme süreçlerinin siyasi ve sosyal boyutları, bunlarla sınırlı değildir. Buraya kadar sıraladıklarımız, sürecin daha çok olumlu yüzünü oluşturmaktadır.

Küresel siyasi ve sosyal manzaranın en az diğerleri kadar önemli olan başka özellikleri de vardır. Dünyanın içinde bulunduğu durum, eşzamanlı olarak yerelleşme, bölgeselleşme ve küreselleşme süreçlerini de içermektedir. Adına ister “büyük oyun”, ister “doğal evrim” densin insanlık böyle bir gerçeği yaşamaktadır.

Bize göre, güçlü yerelleşme ve ayrışma eğilimleri, küreselleşmenin önünü açan bir ufalanmayı ve korumasızlığı ifade etmektedir. Bölgesel ittifaklar ise, daha çok bu süreçler en üst düzeyde yararlanma ve stratejik dengeleri etkileme düşüncesinin ürünüdür.

Küreselleşmenin siyasi yansımalarıyla, ekonomik ve teknolojik gelişmeler, bu noktada birbirini tamamlayan bir rol oynamaktadır. Ekonomik ilişkiler ile teknolojik gelişmeler, özellikle iletişimin

ulaştığı boyutlar, bütün bu yapıların gelişimine elverişli bir zemin oluşturmaktadır.

Bilgi üretme ve iletme endüstrisinin kazandığı akıl almaz hız ve önem, zaman ve mekân farklılıklarını en aza indirmiştir. İşte sınırların ortadan kalktığı iddiası, buralardan beslenmektedir.

Aslında, bölgesel örgütlenmelerin, mevcut sınırların üzerine yeni ekonomik, siyasi ve kültürel sınırların eklenmesi anlamına da geldiği açıktır.

Son yıllarda yaygınlaşan “vize” ve “kota” gibi uygulamalar da, uluslararası ilişkilere getirilen diğer düzenlemeleri, daha doğrusu sınırlamaları ifade etmektedir.

Bütün bunlar bize başka bazı gerçekleri de hatırlatmaktadır. Bilginin ve sermayenin dolaşımında kayıtlar ve sınırlar yavaş yavaş ortadan kalkmakta, ama insanların ve ürünlerin, özellikle de emeğin dolaşımı aynı imkân ve ayrıcalıklara sahip olamamaktadır.

Bu durum, küreselleşmenin atardamarlarındaki tıkanmanın göstergelerinden biridir. Yani, klasik ekonomik mantık, genel geçer bir kural olarak cazibesini korumaktadır.

Küreselleşmenin Sosyal ve Ekonomik Sorunları

Küreselleşme sürecinin sosyal sonuçlarının esas önemli yönü ise şudur: Bilgi ve sermayenin hızla

ekonomik dinamizmi belirleyen iki ana faktör haline gelmesi, eşitlik, hakkaniyet ve sefalet sorununa da küresel bir boyut kazandırmıştır.

Teknoloji ve bilgi üretme kapasitesi yüksek olan ülkeler, tabii olarak ekonomik avantajlarını ve güçlerini aynı oranda katlamakta, diğer ülkelerle olan mesafelerini daha çok açmaktadırlar.

Küreselleşmenin gelişmeyi hızlandırdığı ve nimetlerini arttırdığı doğrudur. En az bunun kadar doğru olan bir başka husus, nimetlerinin yanında külfetlerin ve adaletsizliklerin de artıyor olmasıdır. Örneğin 1970'li yıllarda zengin ülkeler ile fakir ülkeler arasında gelir uçurumu 1/35 iken, bu oran yirmi yıl sonra ikiye katlanarak 1/70'e çıkmıştır.

Günümüzde 6 milyarı aşan dünya nüfusunun 3'te 1'i, yani yaklaşık 2 milyar insan yoksulluk sınırının altında yaşamaya çalışmaktadır. Bu nüfusun büyük bir kısmı ciddi boyutlarda hastalık ve kıtlık tehlikesiyle karşı karşıyadır. Bu rakamın günümüzden 15 yıl önce 1 milyar civarında olduğunu hatırladığımızda, genel refah artışının ne kadar adaletsiz biçimde dağıldığı ortaya çıkmaktadır.

Yine, 21. yüzyılın keskin rekabet şartlarında önce ayakta durmak, daha sonra da güçlenmek amacıyla birleşen "küresel şirketler" gerçeği ortaya çıkmaya başlamıştır. Bu şirketler, devasa imkânları ve

yapılarıyla yeni çağın “rakipsiz imparatorlar”ı olarak şekillenmektedir.

Küresel şirketlerin, insan hakları ve demokrasi gibi değerlerle nasıl yan yana yaşayacağı konusu, daha bugünden cevaplandırılması gereken önemli bir soru haline gelmiştir. Birçok ülkeden daha zengin ve güçlü bir konuma sahip olan bu “yeni ekonomi imparatorlukları’nın nasıl denetleneceği belli değildir. Böyle bir endişe bile taşımayanların beyinlerde milli devletlere ve kültürlerine karşı yıkım seferberliği başlatmasının hiçbir etik ve demokratik izahı yoktur.

Küreselleşme, Demokrasi ve Milliyetçilik

Bu bağlamda sonuç olarak söyleyeceğim husus şudur: Küresel sefaletin ve kargaşanın hüküm sürdüğü, teknolojik ve ekonomik uçurumların büyüdüğü bir dünyada, bütün insanlığın ortak birikimlerini ve değerlerini koruyup yaşatmak çok zor, hatta imkânsızdır. Uluslararası kuruluşlar ve devletler, eğer adil ve insanî bir dünya düzeninin tesisini gerçekten önemsiyor iseler, bu ve benzeri meselelere öncelik atfetmenin gerekliliğini de kabul etmek zorundadırlar.

Aksi takdirde, ortaya, eski ilişki biçimleri olan düşmanlık ve çıkar mücadelelerinin daha da büyüyerek yeni kurum ve kavramların şemsiyesi

altında devam ettirilmesinden başka bir sonuç çıkmayacaktır. Bu da kaçınılmaz biçimde küresel çatışma ve kutuplaşmaları, öldüresiye bir rekabeti beraberinde getirecektir. Böylesine kaotik bir yapı, ister istemez insanlığın müşterek beklentisini ifade eden ahenkli ve dengeli uluslararası düzen fikrinin bir ütopya olarak kalmasına yol açacaktır.

İşte, 2000’li yılların temel evrensel sorunlarından biri budur. İkincisi ise, teknolojik imkanların ve ekonomik hakimiyetin olağanüstü kolaylaştırdığı tek yönlü kültür ve değer aktarımı sürecinin, milli kültürleri ve dil’leri tehdit etmesi oluşturmaktadır. Önümüzdeki zaman diliminde, teknolojik ve ekonomik gelişmenin seyri ile medeniyetlerin ve kültürlerin çoğulculuğu arasında gözlenen evrensel gerilimin dozu artacaktır.

Milliyetçiliğin ve demokrasinin stratejik önemi ve değeri, özellikle bu noktada kendini iyice hissettirmektedir. 21. Yüzyılda, beşerî çoğulculuğun ve dayanışmanın iki anahtar kavramı demokrasi ve milliyetçilik olacaktır. Bunun için, milliyetçiliği, misyonunu tamamlayan bir fikir olarak görenler ideolojik ön yargılarla hareket edenlerdir. Milliyetçilik, demokrasi ile birlikte yeni yüzyılda giderek önemi artan fikirler ve duyarlılıklar sistematiği olmaya devam edecektir.

Muhterem Dava Arkadaşlarım,

Kıymetli Misafirler,

Daha İnsanî ve Demokratik Çağ için

Hatırlanacağı üzere, geçtiğimiz Eylül ayı başında toplanan Birleşmiş Milletler Milenyum Zirvesi, bu açıdan iyi niyetli görüş ve önerilerin dile getirildiği evrensel bir platform olmuştur. Ancak, geleceğe dair iyimser beklentileri ve mesajları destekleyecek somut kararlar ve çözümler ortaya konulamamıştır. Bize göre Zirve' nin en kayda değer başarısı, küreselleşmenin her iki yüzünün yol açtığı gelişme ve sorunların dünya kamuoyuna birinci ağızlardan duyurulması olmuştur.

Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri Sayın Kofi Annan, aynı zirvede 21. yüzyılın “insan hakları yüzyılı” olacağını ifade etmiştir. Bizler de bu dileği bütün kalbimizle paylaşıyoruz. Ama bir hususu da belirtmeden geçemiyoruz. 21. Yüzyıl, hiçbir zaman kendiliğinden insan hakları yüzyılı olmayacaktır.

Bunu mümkün kılmanın birbirini tamamlayan üç yolu vardır. Birincisi, küreselleşme sürecinin daha insanî ve adil mecraya sokulmasından geçmektedir. Bunun için de küreselleşmenin boyutları, mevcut ve muhtemel sonuçları üzerine sağlıklı tahliller yapmak şarttır. İkincisi, teknolojik imkânların, sadece sahiplerinin değil, bütün insanlığın ortak yararını da gözetecek şekilde kullanılmasıdır. Üçüncüsü, insan

hakları kavramı ve politikalarını, bireysel hak ve özgürlüklerle sınırlı tutmamaktır. Çevre, gelişme ve sosyal haklar gibi, ikinci ve üçüncü kuşak hakların da dikkate alınması gerekir.

Kısacası, yeni yüzyılda, 20. yüzyılda gelinen noktanın ve beşerî kazanımların gerisine düşmeyecek bir anlayışın kabulü ve hayata geçirilmesi zorunludur. Aynı şekilde, insan hakları politikaları, uluslararası çıkar çekişmelerinin ve siyasi manevraların dolgu malzemesi haline dönüşmemelidir.

Tabii bütün bunlar, ancak küresel sorumluluk ve hakkaniyet temelleri üzerinde yükselen gerçekçi insan hakları politikaları geliştirmekle mümkündür. Bizim, Türk Milliyetçileri olarak temennimiz, böyle bir insan hakları yaklaşımının, bütün insanlığın ortak yararına hizmet edecek bir “küresel düzen”in belkemiğini oluşturmasıdır. Bunun dışındaki herhangi bir amaç ve çaba, en iyi ihtimalle büyük devletlerin ve uluslararası örgütlerin kendi “vicdanlarını rahatlatma” girişimleri olarak kalacaktır.

Bu süreçte, dinler ve din alimleri de insanlığın gelişimine çok önemli katkılar yapabilir. Bu sebeple dinlerin rekabetine değil, dinlerin küresel dayanışma ve hoşgörüyü teoriden pratiğe geçirecek çabalara öncülük etmesine ihtiyaç vardır. İnsanlığın, zaman

zaman karşılaşılan ırkçı ve bölücü faaliyetler ile yeni haçlı seferi zihniyetlerini tamamen mahkûm ederek tarihe havale etmesi zorunludur.

İnsanoğlunun vereceği kararların ve göstereceği çabaların sonucu, yeni bir ortaçağın şekillenmesine hizmet etmemelidir. Diğer bir deyişle, yeni çağ, din savaşlarını, etnik kavgaları ve adaletsizliği ifade eden “yeni bir ortaçağ” olmamalıdır.

Biz bu konuda geleceğin bizi haklı çıkartmasını istemiyoruz. Bilakis insanlık adına yanılmak istiyoruz.

İnsanî Gelecek için İki Öneri

Huzurlarınızda iki somut öneriyi dile getirerek, 21. yüzyıla ilişkin görüş ve değerlendirmeleri tamamlamak istiyorum. Bu çerçevede dikkatlerinizi, tekrar bütün ilgisini, insanlığın ortak yararı ve gelecek kuşaklar üzerine yoğunlaştırmış bir küresel ahlâk anlayışının ve yeni bir sorumluluk bilincinin gelişimi ve kurumlaşması meselesine çekmek istiyorum.

Çünkü, genetik biliminin, insan hayatını yeni belirsizlikler boşluğuna terketmek ihtimalini de gündeme getiren baş döndürücü gelişimi, bunu zorunlu kılmaktadır.

Bu amaçla hizmet verecek bir “Uluslararası Bilim ve Teknoloji Denetçisi”ne ihtiyaç artmış

bulunmaktadır. Böyle bir oluşumu inşa etmek ve yaşatmak çok zor olsa bile denemeye değerdir.

Benzer şekilde, ekonomik faaliyetlerin ulaştığı seviyeyi göz önüne aldığımızda insanı ve insanlığı koruyacak başka önlemlere de ihtiyacımız olduğu görülecektir. Tüketici haklarını gerçek kılmak bu açıdan çok önemlidir. Tüketici haklarının uluslararası güvencelere ve kurumlara kavuşması, bugün insanlığın önünde yeni temel görevlerden biri olarak durmaktadır.

Bilinmelidir ki, insanoğlunun, küreselleşme sürecinin kölesi değil, efendisi olmasının yolları bellidir. Bu yollar, insanlığın müşterek gayretleri ve duyarlılıkları ile keşfedilmeyi beklemektedir.

Kıymetli Arkadaşlarım,

Sevgili Bozkurtlar,

Saygıdeğer Basın Mensupları,

Karşımızdaki dünya tablosunun artısıyla eksisiyle gerçekçi bir tasviri budur. Böyle bir yeryüzü manzarası, sadece kötümser bir pencereden bakıldığında görülen sisli bir manzara olarak değerlendirilmemelidir. Bilakis, demokratik ve insanî duyarlılıklarla yapılmış bir değerlendirmeyi yansıtmaktadır. Sürecin adına, “evrensel doğru”, “tarihin sonu” ya da “küresel kaos” denmesi, gerçeklerin üstünü örtmemektedir.

Türkiye'nin Dünyadaki Yeri ve Önemi

İşte Türkiyemiz, insanlık ailesinin bir parçası olarak yeni yüzyılda böyle bir dünyada yaşayacaktır. Bu küresel gerçeklik, ülke ve millet olarak içinde yer aldığımız en büyük daireyi ifade etmektedir. Daha küçük olan ikinci daireyi ise, uluslararası stratejilerin yeni ilgi odağı olan Avrasya jeopolitiği oluşturmaktadır.

Ülkemizi kuşatan bu halkanın en önemli özelliği, sancılı tarihi geçmişleri ve bugünkü sorunlu yapılarıyla Balkanlar, Kafkaslar ve Ortadoğu bölgelerini kapsayan stratejik ve zorlu bir üçgeni ifade etmesidir.

Bu üçgenin merkezinde de Türkiyemiz yer almaktadır. Diğer bir deyişle, Anadolu coğrafyası, Avrasya jeopolitiğinin kalbi gibidir. Ülkemizin, dostunun da, düşmanının da çok olması bu yüzdendir. Jeopolitik konumu ve önemi, bu niteliğiyle de sınırlı değildir. Bölgenin, istikrarlı devlet geleneğine ve modern bir siyasi rejime sahip ender ülkelerinden biridir.

Türkiyemiz, jeoekonomik ve jeopolitik bakımdan da çok değerli ve ayrıcalıklı bir konuma sahiptir. Petrol, su, doğalgaz gibi, görünen gelecekte de stratejik hammaddeler olmaya devam edecek olan kaynakların üretim-pazar yollarının üzerinde yer

almaktadır. Türkiye, bu maddelerin üreticisi olan “Doğu”yla, tüketicisi olan “Batı” arasında doğal bir köprüdür.

Jeo-kültürel konumumuz da, jeo-ekonomik yapımızı aratmayacak ölçüde benzersizdir. Hem tarihi ve dini, hem de insani hasletlerimiz, dünya anlam haritasında benzersiz bir yer almamıza sebep olmaktadır. Bu beşeri vasfımızı, medeniyetlerin, kültürlerin ve dinlerin buluşmasına ev sahipliği yapan muhteşem bir noktada oluşumuz tamamlamaktadır.

İşte dünyada eşine rastlanmayacak ölçüde baş döndürücü olan bütün bu niteliklerimiz, Yüce Allah’ın milletimize bir lütfüdür. Bütün bu konum, imkan ve potansiyeller, bir taraftan Türk Milleti’nin yükünü ve sorumluluklarını ağırlaştırmakta; diğer taraftan önemli fırsatlara, ayrıcalıklara ve büyük bir geleceğe işaret etmektedir.

Bizim millet olarak sahip olduğumuz yaşama ve gelişme azmi, tarihi birikim, hürriyetimize ve onurumuza düşkünlük en büyük milli sermayemizi oluşturur. Türklüğün bin yıllık Anadolu tarihinde inşa ettiği Selçuklu ve Osmanlı Medeniyetleri ile varoluşun, son destanı olan şanlı milli mücadelemiz, en büyük ilham ve kuvvet kaynaklarımızdır.

20. yy.dan 21.yy.la Türkiye'nin Görünümü

Şimdi, hep birlikte geçen yüzyılın başlarını, 1910'lu, 1920'li yılları hatırlayalım. Bu yıllar, Türkiye'nin üzerinde kara bulutların dolaştığı sancılı ve zorlu yıllardır. Büyük bir imparatorluğun enkazı altında tarih sahnesinden çekilmesi beklenen bir millet, bağımsızlığını korumasını bilmiş, yeniden dirilmeyi başarmıştır.

Milli mücadelemizin hemen ardından başlayan siyasi ve hukuki hamleleri, daha sonra sanayileşme çabaları izlemiştir. Buna karşılık, çeyrek asrını tek parti rejimi altında geçirmek zorunda kalmıştır.

Çok partili siyasete ise, ancak II. Dünya Savaşı'nın sonunda, yeni dünya dengelerinin ve iç dinamiklerin etkisiyle kavuşulmuştur. 23 Nisan 1920'de "milli hakimiyet" ilkesinin, 29 Ekim 1923'te de Cumhuriyet'in ilanı ile şekillenen temel siyasi tercih, demokrasiye geçiş ile birlikte yeni bir anlam kazanmıştır. Türkiyemiz bundan sonra yoluna, iniş çıkışlarla dolu olsa da demokratik rejim içinde devam etmektedir.

1960'lı ve 1970'li yıllar, 1950'li yıllardan devralınan sağlıklı bir iktidar muhalefet ilişkileri geleneğinin yokluğunda ve soğuk savaş dönemi şartlarının gölgesinde geçen yıllar olmuştur. Bu dönemde, ülkemiz üzerinde oynanan oyunların yoğunlaştığı, terör ve sabotaj olayları ile aşırı

kutuplaşmanın siyasi hayatımızı adeta esir aldığı görülmektedir.

İşte bu ağır şartlar altında Türkiye gibi, Milliyetçi-Ülkücü Hareket de çok çetin bir sınavdan geçmiştir. Türk milliyetçileri, vatanı ve milleti için, hiçbir hesap yapmadan canını bile seve seve veren bir ruhun ve inancın temsilcisi olmuşlardır.

Bugün dönüp düne baktığımızda yaşanan acıları, çekilen çileleri hatırlamamak mümkün değildir. Yüce Allah'tan en büyük dileğimiz, bu ülke ve milletin zor ve acılı durumlarla karşı karşıya kalmamasıdır.

Bizler, geçmişte yaşananların her açıdan paha biçilmez birer tecrübe olduğunun farkındayız. Tarihi bir davanın, çilekeş bir Hareket'in bugünkü temsilcileri olarak, emaneti en güzel şekilde koruyup gelecek nesillere teslim etmek de bizim boynumuzun borcudur.

Türk Milliyetçileri, milli görev ve sorumluluklarının idraki içinde emaneti kırıp dökmeden, günlük hesaplar içinde çarçur etmeden yarınlara ulaştıracak siyasi akla ve şuura sahiptir.

**Milliyetçi Hareket'in Kıymetli Mensupları,
Basınımızın Sayın Temsilcileri,**

1980'li yılları, Dünya'da ve Türkiye'de çok önemli gelişmelerin yaşandığı, teknolojik atılımların

hız kazanmaya başladığı bir dönüm noktası olarak değerlendirmek mümkündür.

1970'li yıllarda, bir yandan Güney Avrupa ve Güney Amerika ülkelerinde demokrasiye doğru yol alan siyasi değişim yaşanmakta, diğer yandan dünya ekonomik sistemi petrol krizinin şoklarını atlattırma çalışmaktadır. Bu noktayı hatırlatmamın temel sebebi, bugünkü teknolojik gelişmelerle olan bağının altını çizmek içindir.

1990'lı Yılların Anlam ve Önemi

1980'li yıllarda hız kazanan teknolojik gelişmelerin bir sebebi, teknolojilerin kendi kendini yenileme kabiliyetidir. Esas sebebi ise, yaşanan petrol krizlerinden gerekli derslerin çıkartılarak teknolojiye ve yeni buluşlara daha fazla yatırım yapılmasıdır. Sanayileşmiş ülkeler, bu yıllardan itibaren teknolojik yenilikleri teşvik etmeye ve daha çok kaynak ayırmaya başlamıştır.

Ülkemizde de, 1980 sonrası iç ve dış şartların elverişli olması sebebiyle ekonomik gelişme sürecinde gözle görülür bir canlanma söz konusu olmuştur. Siyasi hayatın hareketlendiği 1990'lı yıllarda ise, uzlaşma ile rekabet arasında denge kurulamadığı ve kısır çekişmeler ağırlığını hissettirdiği için, gelişme sürecinin temposu da düşmeye başlamıştır.

Bu sonuçta, Türkiye'nin, aynı dönemde giderek palazlanan bölücü terör örgütüyle mücadele etmek zorunda kalmasının da ciddi rol oynadığına şüphe yoktur. Hem sınır komşularımızdan, hem de bazı Batı Avrupa ülkelerinden lojistik destek alması, mücadelenin oldukça zorlu geçmesine ve uzun sürmesine yol açmıştır.

Bölücü-yıkıcı terör faaliyetlerinin sosyo-ekonomik gelişmemizi sekteye uğrattığı bilinen bir gerçektir. Aynı zamanda, dış politika alanındaki seçeneklerimizi azaltan, insiyatif alma kapasitemizi sınırlandıran bir sonuç daha doğurmuştur. Diğer bir deyişle, terörün bu dönemde ülkemize ödettirdiği siyasi ve ekonomik fatura, tahmin edilenden çok daha ağır olmuştur.

Gerçekten de, 1990'lı yılların başında komünizmin çöküşü ve "Soğuk Savaş Dönemi"nin sona ermesiyle birlikte yeniden şekillenmeye başlayan jeopolitik dengeler karşısında Türkiye'nin gücünü ve hareket kabiliyetini azaltmıştır. En önemlisi, aynı yıllarda bağımsızlığa adım atan Türk Dünyası ile, yakından ilgilenmek ve çok yönlü katkılar yapmak mümkün olamamıştır.

Bugün, Türk Cumhuriyetleriyle ilişkilerimiz, maalesef arzu edilen bir seviyede değildir. Önümüzdeki yıllarda ilişkilerimizin nakış işler gibi, özenle ve sabırla işlenmesi ve geliştirilmesi şarttır.

Son on yıl boyunca, dış politika alanında olduğu gibi, iç politikamıza da sancılı ve dalgalı bir çizgi hakimdir. 1990'larda, özellikle de 1995 seçimleri sonrasında yaşanan sıkıntıların ve çekişmelerin had safhaya ulaştığı inkâr edilemez bir gerçektir.

Siyasi kriz ve seviyesizlik bu dönemde, kendini sadece hükümet istikrarsızlıklarında değil, siyaset dünyasının hemen her alanında hissettirmiştir. Kısır çekişmeler, tutarsızlıklar ve üslup kirliliği ile bezenmiş siyasi söylemler, demokratik hayatımızı adeta esir almıştır.

Sözün kısası, 1990'lı yıllar, ülkemiz bakımından dünya konjonktürü dikkate alındığında bir duraklama ve bocalama dönemini ifade eder. 1990'ların başında yapılması gereken birçok düzenleme yapılamamış, alınması gereken kararlar ise ya ertelenmiş ya da yanlış alınmıştır.

Tabii olarak, emekleme devresini tamamlamakta zorluk çeken demokrasimizin, böyle bir atmosfer içinde sağlıklı bir şekilde gelişmesini beklemek yanlış olacaktır. Demokratikleşmeden çok sık söz edilmesine rağmen, demokrasinin yeşereceği siyasi iklim için kayda değer bir adım atılmamıştır. Bu gerçek, ülkemizin karşı karşıya bulunduğu temel çelişki ve çarpıklıklarından biri olmaya devam etmektedir.

1990'lı Yıllarda MHP ve Seçimler

Bütün bunların anlam ve önemini farketmek ve kavramak çok zor değildir. Bunun için önce niyetlerin ve zihniyetlerin değişmesi lazımdır. Böyle bir dönüşüm, siyasi gelişme sürecinin hem sağlıklı, hem de hızlı bir nitelik kazanması bakımından zorunludur. 18 Nisan Seçimleri öncesi ve sonrasının özenli bir analizi, bu zorunluluğun algılanması ve gereği için yeterli olacaktır.

Ancak, dillerine sürekli olarak Milliyetçi Hareket'i dolayanların böyle bir duyarlılık ve kararlılıktan uzak olduğu görülmektedir. Bu kafanın herhangi bir ciddi mesele karşısında söylediklerine dikkatlice bakıldığında, çarpık zihniyet yapıları kendini ele vermektedir.

Milliyetçi Hareket karşıtı koronun üyeleri, sık sık yeni sayfa açma iddialarını tekrarlamakta; yaptıklarının olumsuzluklarına dair itiraflarda bulunmaktadır. Fakat buna rağmen, klasik alışkanlıklarını ısrarla sürdürmektedirler. Yine ne acıdır ki, partimizi, sürekli tek siyasi rakip ve hasım olarak görmenin yol açtığı zihin bulanıklığından ve üslûp çirkinliğinden kurtulabilmiş değillerdir.

Ama ne olursa olsun, bütün bu olumsuzlukların tek ilacı Milliyetçi Hareket Partisi'dir. Çünkü, Milliyetçi Hareket, siyaset dersine ihtiyacı olanlar

için kendi çizgisinden sapmayacak kadar kararlı, ama ders vermeye devam edecek kadar sabırlıdır.

**Değerli Arkadaşlarım,
Sayın Basın Mensupları,**

Partimizin, gerek seçim öncesi, gerekse sonrasında takip ettiği strateji, iki ana kaynaktan beslenmiştir. Birinci kaynağı, Türk Siyaseti'nin uzak ve yakın dönemleri üzerine gerçekçi bir gözle yapılmış değerlendirmeler oluşturmaktadır. Bu meyanda, Türk Milleti'nin en çok şikayet ettiği hususlar ile demokrasimizin kronik hastalıkları dikkate alınmıştır.

İkinci olarak, "Dünyanın geleceği ile böyle bir dünyada Türkiye'nin yeri ve önemi nedir?" sorusunun cevapları aranmıştır. Çünkü, teknolojik ve ekonomik gelişmelerin başdöndürücü bir hızla ulaştığı, küresel etkileşimlerin yoğunlaştığı bir zaman diliminde böyle bir soruya cevap aramak hem gerekli, hem de önemli hale gelmiştir.

Her iddia sahibi partinin ve siyasetçinin bu ve benzeri sorulara cevap araması, geleceğe ilişkin tasavvurlarını zenginleştirmesi giderek bir zorunluluk halini almıştır. Zaten konuşmanın ilk bölümünde yaptığım değerlendirme ve öneriler, aynı zamanda bu soruya verdiğimiz bazı cevapları içermektedir.

Böyle bir durumda karşımıza, ister istemez kısa, orta ve uzun vadede yapılması gerekenler, milli hedef ve öncelikler meselesi çıkmaktadır. Yeni bir siyasi anlayış ve üslûp, istikrarlı bir ekonomik büyüme, sağlıklı bir demokratikleşme süreci, milli öncelikler sıralamasında ilk sıralarda yer almaktadır. Bunları toplumsal hayatımızın amansız hastalıkları olan yolsuzluk ve yoksulluk ile kararlı ve sürekli mücadele tamamlamaktadır.

MHP'nin Yaklaşımları ve 57. Hükümet

Bilindiği gibi, partimizin iktidar sorumluluğunu paylaşması, siyasi ve ekonomik belirsizliğin ve ümitsizliğin doruk noktasına ulaştığı bir dönemle örtüşmektedir.

Bu tercihini yaparken de, herhangi bir basit siyasi hesabın anlık çekiciliğine kapılmadan, ülke ve milletin varlığını ve geleceğini dikkate almıştır. O zamanlar neredeyse karaya oturmak üzere olan ve geçici bir bütçeyle yönetilen ekonomik tablo Türkiye'nin acı gerçeklerinden biridir. Yine, borç ve faiz kıskacında sıkışıp kaldığımız, birkaç gün sonrasını tahmin etmekte zorlandığımız bilinmektedir.

Siyasi tablo da, ekonomik tabloyu aratmayacak ölçüde karmaşık ve sıkıntılı bir görüntüye sahiptir. Bugün ise, istikrarın mumla arandığı dönemden,

istikrarın eleştirildiği ve tartışıldığı bir döneme gelinmiştir. Bu, bir açıdan çok önemli gelişmeyi ifade etmektedir. Özünde, istikrarsızlığın yol açtığı kritik eşiğin aşıldığı anlamına gelmektedir. Ama unutulmamalı ki, istikrarın kıymeti, varlığında değil, yokluğunda daha iyi anlaşılır. Bu sebeple, olumlu gelişme ile olumsuz, eleştiri ile karalamayı birbirine karıştırmaktan vazgeçmek şarttır.

Partimizin, uzlaşma ve atılım ilkesini düstur edinen 57. Hükümet'in kuruluşuna katılımı ve çabaları, bu çerçevede değerlendirildiğinde daha anlamlı ve gerçekçi olacaktır. Siyasi ve ekonomik istikrarın önemli ölçüde tesis edilmiş olmasında, Milliyetçi Hareket Partisi'nin varlığı ve gayretleri çok önemli bir paya sahiptir. Bu inkar edilemez bir gerçektir.

Sadece partimizin değil, hükümeti oluşturan diğer siyasi partilerin de planlayıp gerçekleştirmediği politikalarının olması tabiidir. Mevcut ülke şartları ve üçlü koalisyon yapısı dikkate alındığında arzulan herşeyi gerçekleştirmenin mümkün olamayacağı aşikârdır.

Huzurlarınızda açık kalplilikle ifade ediyorum ki, bu dönem zarfında yapılan birçok hizmetin yanında, tasarlayıp yapamadıklarımız da vardır. Yine hükümet ve parti olarak, orta ve uzun vadede yapacaklarımız vardır. Bütün bunlar, mevcut dünya

ve Türkiye şartlarında ve demokrasilerde çok doğaldır. Bugün için önemli olan, ülkemizin ve milletimizin önceliklerinde sağlanan gelişmelerdir, atılan adımlardır.

Ekonomik Programın Aciliyeti ve Önemi

Bilindiği gibi, bu öncelikler arasında, çeyrek yüzyıllık bir maziye sahip yüksek enflasyon belasının özel bir yeri vardır. Bu temel ve kritik sorunu belâ haline getiren tabii ki sadece uzun bir tarihe sahip olması değildir. Aynı zamanda sosyal, kültürel ve ekonomik hayatta çok yönlü ve önemli tahribatlara sebep olmaktadır. Ülkemizde, son 20 yıl içinde fiyatların artış oranı ile geniş kitlelerin satın alma gücü arasında büyük uçurumlar oluşturmuştur.

Özellikle işsizlik ve enflasyon, gelir dağılımı adaletsizliğinin ürkütücü boyutlara ulaşmasına yol açmaktadır. Bilinmelidir ki, enflasyon belirli bir seviyede denetim altına alınmadığı sürece, olumsuz sosyal ve ekonomik yansımalarının ortadan kalkması mümkün olmayacaktır.

57. Hükümet kurulduğunda, önünde zorlu bir tablo duruyor, ancak birden fazla gerçekçi yol bulunmuyordu. Türkiye'nin öncelikle geçici bütçe ile yönetilen bir konumdan kurtarmak gerekiyordu. Ekonomiyi ve ülkeyi, Türkiye Büyük Millet

Meclisi'nin onayını ve desteğini almamış bir bütçe ile idare etmenin çağımızda ne anlama geldiği bellidir.

Bundan sonra acilen atılması gereken adımların birçoğu atılmıştır. Araçları ve dozu konusunda bazı farklı görüşler olmasına rağmen, yeniden yapılanma ve enflasyonla mücadele programı üzerinde geniş bir mutabakat ortaya çıkmıştır.

Üç yıllık dönemi kapsayan bu gerçekçi ekonomik çözüm paketinin, bazı yeni sorunların varlığına rağmen devreye sokulduğunu unutmamak lazımdır. Toplumsal ve ekonomik maliyeti çok yüksek olan iki deprem felaketi ile, dünya petrol fiyatlarındaki anormal yükselişin yarattığı elverişsiz zemin ortadadır. Bunların olumsuz etkisinin hafife alınmayacak boyutlarda olduğu açıktır.

Yeniden yapılanma ve enflasyonla mücadele programının iki ana hedefi ve boyutu bulunmaktadır. Birinci boyutu, daha çok psikolojik ve sosyolojik, ikinci ise daha çok ekonomiktir.

İlk önce, uzun yıllardır enflasyona karşı oluşan bıkkınlık ve yılgınlık psikolojisinin kırılması gerekmiştir. Çünkü toplumun hükümete ve programa güvenini sağlamak şarttır. Gene bu çerçevede, ekonomik aktörlerin de kendilerine ve ülkelerine olan inancı tazelenmeye çalışılmıştır.

İkinci temel hedef ve boyutu ise, teknik düzeyde alınan tedbirler ile ekonomik kısır döngüyü kırmak ve istikrarlı büyüme sürecini temin etmek oluşturmaktadır. Biran önce sağlıklı kaynak temin ederek, ekonomiyi esir alan borç ve faiz sarmalı kırılmaya çalışılmıştır. Esas amacın ise, ekonomik yapıyı ve zihniyeti dönüştürerek yatırım ve üretim ekonomisinin önünü açmak olduğuna şüphe yoktur.

Türk İnsanının Beklentileri ve MHP

Takdir edileceği üzere, bütün bu alanlarda ülkemizin geldiği bugünkü nokta, hükümetimizin aldığı mesafe yeterli değil, ama önemlidir. Geriye dönüp bakıldığında sağlanan gelişmenin dikkate değer olduğu görülecektir. Hedeflenen büyüklüklere önemli ölçüde ulaşılmış, enflasyon uzun yıllardır görülmeyen seviyelere doğru gerilemeye başlamıştır.

Özellikle dar gelirli vatandaşlarımızın çektiği sıkıntılar ise devam etmektedir. Bundan sonraki hedeflerimizden biri, sosyal çarpıklığı ve gelir dağılımı uçurumunu düzeltmek olacaktır.

İnşallah, her geçen yıl, siyasi ve ekonomik istikrar pekişerek, uzun yıllardır özlemini çektiğimiz toplumsal huzur ve refahı beraberinde getirecektir. Biz, bunun için gayret sarf ediyor, bunun gerçekleşeceğine yürekten inanıyoruz. Çünkü biz

Türkiye'ye ve Türk insanına güveniyor ve inanıyoruz.

Hükümetimiz döneminde, yolsuzlukların ve haksızlıkların üzerine kararlılıkla gidiliyor olması da bunun delillerinden biridir. Türk ekonomisini kanserli hücreler gibi sarmaya başlayan yolsuzluk mikrobu kazınıp atıncaya kadar bu mücadele derinleşerek devam etmek zorundadır. Şahsım ve partim, Türkiye'yi terörden, yağmalardan ve haksızlıklardan arındırma mücadelesinin sonuna kadar arkasındadır.

Değerli Misafirler,

Muhterem Dava Arkadaşlarım,

Şu ana kadar yaptığımız Dünya ve Türkiye değerlendirmemizin, bazı gelişmelere dikkat çekmenin yanında, bir önemli amacı daha bulunmaktadır. Genel bir sonuca ulaşmak, aziz milletimizin ve sizlerin huzurunda tarihe kayıt düşmektedir. Şimdi, ileriye yönelik "genel hedef ve prensipler manzumesi" olarak gördüğüm bazı hususların altını çizmeyi milli bir görev ve sorumluluk addediyorum:

Türkiye'nin 21. Yüzyıldaki

Temel Öncelikleri ve Politikaları

1-Türk siyasetçisinin ve aydınının bir dünya bakış açısı olmalı, alternatif fikir ve politikalar

geliştirilmelidir. Tasavvurlarımızın ana çerçevesini de “Nasıl bir Dünya” ve “Nasıl bir Türkiye” sorularına verilecek cevaplar oluşturmalıdır. Yüzyıl önce Osmanlı aydını ve siyasetçisinin, altmışbeş yıl önce ilk cumhuriyet kuşağının böyle bir çabasının olduğunu düşünürsek, günümüzdeki tartışmaları yeterli bulmak mümkün değildir. Kuru bir taklitçilik yerine, özgün proje ve iddiaların arayışında olmak, medeniyet tecrübemizin ve tarihin bize yüklediği bir sorumluluktur. Bütün insanlık ile birlikte ülkemizi de zorlu bir gelecek beklediğine göre, küresel kaderimiz üzerinde söz sahibi olmak hakkımızdır. “İnsanlığın yüzyılla yapması gereken adil ve ahlaki bir sözleşme”de Türk Milleti’nin de imzası bulunmak zorundadır. Artık, Türk Milliyetçiliği’nin yeni hedeflerinden biri de budur.

2- Türk Dünyası ile ilişkilerimizde, bağımsızlıklarını kazandıktan sonra geçen 10 yıllık süre boyunca ciddi ilerlemeler sağlayamadığımız bir gerçektir. Bu konu, ilişkileri geliştirmek ve kurumlaştırmak için herkesin üzerine düşeni lâyıkıyla yapması gereken stratejik ve milli bir mesele olarak ele alınmalıdır. Meseleye, yabancı bir gözlükle ya da ideolojik ön yargılarla yaklaşmanın, bu anlayış sahiplerine aldattıcı bir tatmin sağlaması dışında, hiçbir faydası dokunmayacaktır.

3- Türkiye’de zaman zaman moda bile olan, tarihimizle ve kültürümüzle hesaplaşma ya da kavga etme saplantısından bir an önce kurtulmak lazımdır. Bunun yerine, milli varlığımızın ve hafızamızın garantörlerinden biri olan tarihimizi anlamaya ve dersler çıkarmaya çalışmak temel tercihimiz olmalıdır. Osmanlı ile Cumhuriyeti, Cumhuriyet ile demokrasiyi, devlet ile milleti kavga ettirmenin ya da kavgalı göstermenin bu zamana kadar kimseye bir yararı olmamıştır, bundan sonra da olmayacaktır. Benzer bir değerlendirme, milli kültür ve değerler karşısındaki olumsuz ya da neme lazımcı tavırlar için de geçerlidir. Türkiye sevgisi ve milli değerlere saygı, her ideoloji ve parti mensubu için, bir yük değil, bir gerekliliktir.

4- Demokrasimizi ve insan hakları politikalarını el birliği ile geliştirmenin makûl ve mümkün yollarını bulup hayata geçirmek hem zorunlu, hem de önemlidir. Aynı şekilde, ülke ve millet bütünlüğü ile demokrasiyi birbiriyle çelişen değil, birlikte gelişen bakış açısıyla ele almak şarttır. Yine, demokratik hukuk devletinin, bütün Türk vatandaşlarının bir arada daha mutlu ve huzurlu yaşamasının asgari şartlarından biri olduğu konusunda tereddüt uyandırmayacak bir samimiyetin ve kararlılığın sergilenmesine ihtiyaç vardır.

5- Siyaset kurumunun inisiyatif ve itibar kaybının temel sebeplerinden biri olan, seviyesiz, tutarsız ve günübirlik söylem ve davranışlardan ısrarla uzak durulmalıdır.

Siyasetçinin, siyaset alanını daraltma değil, siyaseti zenginleştirme ve itibar kazandırma gibi esaslı bir işlevinin bulunduğu göz ardı edilmemelidir. Siyaset alanına ve siyaset etme tarzına dair böyle bir duruş ve kararlılık, iktidar ile muhalefetin müşterek sorumluluklarının en başında gelmektedir. Bilinmelidir ki, cumhuriyet ile demokrasi birbirinin; temiz, seviyeli ve ilkeli siyaset de her ikisinin sigortasıdır.

6- Türkiye'nin varlığı ve geleceği, Türkçe'nin varlığı ve geleceğiyle doğru orantılıdır. Türkçemiz, bir sembol ve anlaşma aracı olmanın ötesinde, bizi millet yapan temel kıymetlerden biridir. Yüzlerce kuşak boyunca atalarımızın düşünceleriyle ve tarihî tecrübelerin katkılarıyla şekillenmiştir. Geçmişten geleceğe uzanan en güçlü köprülerden biri olan Türkçemizin yaşatılması, hiçbir kuşağın ihmal edemeyeceği ya da reddedemeyeceği bir görevdir. Bu milli görev, devlet ile milletin müştereken üstlenmesi gereken görevler arasında hayati bir yere sahiptir.

7- Ülkemizin birliği ve dirliği için, siyasi ve ekonomik istikrarın toplumsal istikrar ile birlikte

oluşturacağı ahenkli bir üçgenin varlığına ihtiyaç vardır. Dolayısıyla, siyasi ve ekonomik istikrar, toplumsal istikrar ile tamamlanamadığı sürece “altın üçgen” ortaya çıkmayacaktır. Bunun için, yoksulluk ve işsizlik gibi sorunlar en alt seviyeye inmeden ekonomik gelişme mücadelemiz başarıya ulaşmış kabul edilemez. Ayrıca, toplumsal vicdanın rahatlaması bakımından da yolsuzluk ve haksızlıklarla kararlılıkla mücadele edilmesi şarttır. Bu sebeple, yoksulluk, işsizlik ve yolsuzluk ile savaşmak üzere milli bir seferberlik başlatılması, “acil eylem planları” geliştirip uygulanması gerekmektedir.

8- Ülkemizin şimdiden baş döndürücü boyutlara ulaşan küresel yarışta daha fazla geride kalmaması için, stratejik öncelik verilecek yatırım alanları ile teknoloji branşlarının çok iyi tespit edilmesi zorunludur. Sanayi politika ve stratejisi 75 yıllık bir maziye sahip olmasına rağmen, bugün ülkemizin önder olduğunu söyleyebileceğimiz hiçbir sanayi ve teknoloji dalı yoktur. Halbuki, Türkiye’den çok daha sonra başlayıp, bugün dünya standartlarında teknolojiye sahip olan birçok ülke bulunmaktadır. Artık yatırım ve branş önceliğinin yanı sıra, eğitime ve gençliğe de gereken önemi vermeyi ciddiye almak zorundayız. Bu bağlamda, kaliteli bir eğitim sistemine ulaşmak amacıyla bütün imkân ve

kaynaklar seferber edilmeli; bilgili, hünerli ve şahsiyetli nesillerin yetişmesi için her türlü fedakârlık yapılmalıdır.

**Muhterem Misafirler,
Kıymetli Arkadaşlarım,
Saygıdeğer Basın Mensupları,**

Ülkemizin bugününe ve yarınına ilişkin görüş ve önerilerimizi, sizlerin ve milletimizin takdirlerine arz etmiş bulunuyorum. Sekiz ana başlık altında topladığımız bu tespit ve önerilerin sayısını arttırmak tabii ki mümkündür. Ama bizce önemli olan, sayıdan çok, böyle bir çabanın ifade ettiği mânâdır. Çünkü, siyaset kurumunun değer ve çözüm üretme yeteneğinin gelişmesi bakımından bu tür duyarlılıkların katkısı çok büyüktür.

Türkiye - Avrupa İlişkilerinin Farklılığı ve Kapsamı

Şimdi ise, biraz önce arzettiğim görüş ve önerilerin ışığında, Türkiye gündeminde uzun süredir yer eden belli başlı kritik tartışma konularına temas etmek istiyorum.

Bu çerçevede üzerinde ilk önce duracağım konu, Türkiye-Avrupa Birliği ilişkileri olacaktır. Takdir edileceği üzere, ülkemizin Avrupa Birliği'ne girişi, herhangi bir Avrupa ülkesinin üyeliğinden daha

derin bir anlam ve öneme sahiptir. Bu tespit, ilişkinin her iki tarafı bakımından da geçerlidir.

Başlangıç olarak bu noktanın altını çizmek istememin iki ana sebebi vardır: Öncelikle, Türkiye'nin üyeliğinin, gerek kendi, gerekse Avrupa Birliği bakımından ciddi bir dönüm noktası olduğunu kabul etmek lazımdır. Köklü bir medeniyetin ve tarihin mirasçısı olan milletimizin geleceğini yakından ilgilendirmektedir. Aynı zamanda da tarihî bir buluşmaya işaret etmektedir. Dolayısıyla, meseleye basit bir çıkar ilişkisi bağlamında yaklaşmak yanlış olacaktır.

Üyeliğimizin, Avrupa Birliği üyesi ülkeler tarafından tartışılmasını ve hatta eleştirilmesini meşru görüp, milletimizi böyle bir haktan mahrum bırakmaya çalışmak ise, ikinci çelişkiyi ve yanlış oluşturmaktadır. Birlik bünyesinde, dün olduğu gibi, bugün de Avrupa Birliği'nin genişleme mimarisıyla ilgili olarak şiddetli tartışmalar yapılmaktadır. Tartışmaların büyük bir bölümünü de, yeniden yapılanma politikaları ile Türkiye'nin üyeliği sorunu oluşturmaktadır.

Bu ve benzeri sebeplerle, ilişkilerimizin dinamiklerini ve geleceğini basit bir taraftarlık ikilemine indirgenmekten şiddetle kaçınmak lazımdır.

Bilindiği gibi, ülkemizin Avrupa Birliği'yle olan bağı, neredeyse yarım yüzyılı bulan bir maziye sahiptir. Bu tarihî sürecin vuzuha kavuşması, sadece iç değil, dış dinamiklerin de etkisiyle bir türlü mümkün olamamıştır. Soğuk savaş döneminin ardından bir süre bocalama aşamasına giren ilişkiler, son bir yıldır ciddi bir boyut kazanmaya başlamıştır.

Dünden Bugüne MHP'nin AB Politikası

Birliğe tam üyelik meselesi, ülkemizde giderek bir “devlet politikası” haline gelmiş, milli hedef ve stratejiler arasındaki yerini almıştır. Milliyetçi Hareket Partisi ise, Avrupa Birliği'ne mesafeli yaklaşımını 1990'lı yılların başına kadar korumuştur. Bu tarihlerden itibaren daha serinkanlı ve çok yönlü bir yaklaşım geliştirmeye başlamıştır.

Özellikle, komünizmin çöküşünün sembolize ettiği Soğuk Savaş sonrası dönemde, bölgesel işbirliği ağlarının önem kazanması, Avrupa Birliği seçeneğinin daha çok dikkate alınmasına yol açmıştır. İkinci olarak, ekonomik ve teknolojik gelişmeye dinamizm kazandırmak için yeni işbirliği alanları yaratmak gerekli olmuştur.

Partimizin, Avrupa Birliği'ne yaklaşımında, son olarak, Avrasya coğrafyasının bir barış, istikrar ve refah adası olmasına dair görüşü rol oynamıştır.

Milliyetçi Hareket Partisi, Avrupa Birliği'ne tam üyelik meselesini önemsemekte ve ciddiye almaktadır. Birlik yönetimi, Türkiye'nin üyeliğine gerçekçi ve samimi bir şekilde yaklaştığı ölçüde, katılımın makûl bir zaman aralığında realize olacağına inanmaktadır.

Birkaç gün sonra açıklanacak olan Katılım Ortaklığı Belgesi, Avrupa Birliği yönetiminin, hem Türkiye'ye, hem de Dünyaya bakış açısının da bir aynası olacaktır. Bu süreçte, ülkemizin ve milletimizin temel hassasiyetlerinin dikkate alınmasını beklemek, en tabii hakkımızdır. Yine, Birlik yönetiminin Türkiye ile ilişkilerinde Yunanistan'ın arkasına sığınmaktan, Kıbrıs ve Ege sorunlarına tek taraflı yaklaşımdan vazgeçmesi gerekmektedir.

Bizim açımızdan asıl önemli olan, yeni yüzyılın yıkıcı bir ekonomik ve teknolojik savaşa değil, beşerî sorumlulukların göz ardı edilmediği "sürdürülebilir bir yarış"a sahne olmasıdır. 21. yüzyılın bir milletler, kültürler ve dinler çatışmasının yerine, milletlerarası dayanışma ve barışa ev sahipliği yapması çok önem arz etmektedir. İşte Avrupa Birliği'nin temel ve evrensel misyonu, böyle bir çerçevede şekillenmek zorundadır. Küresel ölçekte sürdürülebilir bir yarışın varlığı buna bağlıdır.

Şimdi bu görüş ve öneriler karşısında Milliyetçi Hareket Partisi'ne gelişi güzel eleştiriler yöneltenlere, sürekli dillerine dolayanlara sormak lazımdır: Asıl sizler, neyi temsil ediyor, ne söylemek istiyorsunuz? Tabii ki, neyi temsil ettiklerinin, ne söylemeye çalıştıklarının kendileri de pek farkında değildirler.

Partimizin ifade ettiği böyle bir küresel bakış açısından, Avrupa Birliği'yle adil ve onurlu bir işbirliğini savunmasından rahatsız olanları anlamak zordur.

Asıl rahatsız olunması, esas endişe edilmesi gereken tavırlar, teslimiyetçi ya da neme lazımçı tavırlardır. Meseleye, çıkarıcı ya da perakendeci duygu ve özelemlerle yaklaşmanın, ne insanî ne de millî hiçbir değeri yoktur.

Bu tür yaklaşımlar, sadece yeni çağı anlayıp kavrayamamakla değil, Türkiye'yi ve Türk Milletini hafife almakla eşdeğerdir. Unutulmamalı ki, her türlü ilişkilerimizde sorumlu ve duyarlı bir üslup ve yaklaşımı benimsemek, yalnızca Milliyetçi Hareket Partisi'ne ait bir görev değildir. Bu herkesin sorunu ve sorumluluğudur.

Muhterem Arkadaşlarım,
Sayın Basın Mensupları,

Din-Toplum-Devlet İlişkileri için Gerekli Bir Çerçeve

Şimdi ise, üzerinde önemle durmayı düşündüğüm bir diğer hususa geçmek istiyorum. Bu, ülkemizde uzun yıllardır devam edegelen ve zaman zaman da siyasi gündemin merkezine oturan din ve laiklik eksenli tartışmalar olacaktır.

Temel teorik tartışmaların yanında, bu meselenin türevleri mahiyetinde olan birçok konu bulunmakta; siyasi ve sosyal hayatımız üzerinde derin izler bırakmaktadır.

Bilindiği gibi, din-toplum ve din-devlet ilişkileri, hem Doğu hem de Batı toplumlarında yüzyıllardır süren sancılı ve tartışmalı bir geçmişe sahiptir. İnsanoğlunun manevi ihtiyacını karşılayan, madde ile mânâ arasındaki ilişkilerin dengelenmesine temel referans teşkil eden dinlerin önemi ve etkinliği, her zaman çok büyük olmuştur. Bu büyük güçten herhangi bir şekilde yararlanmak için, O'nu çarpıtmaya ya da kullanmaya çalışanlar sürekli çıkmıştır.

Laiklik prensibi, işte bu uzun ve zorlu tarihî tecrübelerin ışığında insan-din-devlet ilişkilerini

dengelemek ve düzenlemek üzere gelişen bir yönetim şekli olmuştur. Birçok ülke, bu prensibe, kendi toplumsal özelliklerini ve tarihi tecrübelerini de dikkate alarak devlet yönetim sistemini şekillendirmek amacıyla başvurmuştur.

Türkiye’de de bu yönde çabalar, bir zorunluluk olarak 19. yüzyılda ortaya çıkmaya başlamıştır. Daha sonra milli mücadelenin ardından kurulan Cumhuriyetimizin temel vasıflarından biri olarak kabul görmüştür.

Ülkemizde, başta Diyanet olmak üzere devletin dine yaklaşımının esasını oluşturan politikalarını, dinin denetlenmesi ve yönlendirilmesi olarak ele almamak gerekir. Devletin temel görevini, vatandaşlarımızın dinî vecibelerini yerine getirmesini kolaylaştırmak, elverişli bir zemin yaratmak şeklinde düşünmek lazımdır.

Aynı zamanda, derin tarihî izler taşıyan bazı tartışmaların ve sorunların, sosyal hayatı içinden çıkılmaz hale getirmesinin önüne geçilmesi zorunluluğu vardır. Dinî algılama ve uygulamalar arasında varolan farklılıkların, insanlarımızın ilişkilerine yansımaması, hiçbir sosyal gerilime ve kavgaya meydan vermemesi hayati öneme sahiptir. Bunun için de, devlete ve topluma büyük görev ve sorumluluklar düşmektedir.

Türkiye'de Din-Lâiklik Eksenli Tartışmalar ve MHP

Bizler, Türk milliyetçileri olarak, milletimizin ezici bir çoğunluğunun, hem kendi inançlarına samimiyetle bağlı, hem de diğer inançlara yeterince saygılı olduğunu düşünüyor ve biliyoruz. İnsanlarımız arasında bu mânâda hiçbir ciddi sorun olmadığına inanıyoruz.

Bunun için, zaman zaman alevlenen birçok tartışma ve sorunun milletimiz nezdinde çok fazla bir anlam ve değer ifade etmemektedir. Sözün kısası, çatışma ve tartışmaların kaynağı ne dinimizdir, ne de milletimizdir.

Sorunun temelinde, “din istismarcıları”nın yüce İslam dini adına; “laiklik istismarcıları”nın da Cumhuriyet ve Atatürk adına konuşma inadından bir türlü vazgeçmemeleri yatmaktadır. Kendi dar algılama ve tanımlama biçimlerini konunun özü haline getirmekte; en kutsal ve hassas değerleri gelişi güzel bir şekilde yorumlamaktan ve kaşırmaktan medet ummaktadırlar.

Sadece yanlış değil, aynı zamanda tehlikeli olan yaklaşımlar bunlardır. Bu tür anlayışların, bırakınız meselelerin çözümünü ya da anlaşılır kılınmasını, içinden daha çok çıkılmaz hale gelmesine sebep olması kaçınılmazdır.

Buraya kadar söylediklerim daha çok din-devlet-toplum ilişkilerinde karşımıza bir engel olarak çıkan iki kategorik ve dışlayıcı yaklaşım biçimini tasvire yöneliktir. Son onbeş-yirmi yıl içinde az çok önemini korumuş olan başörtüsü tartışmaları, bu iki yaklaşımın gölgesinde kalmış bir başka sorunumuzu oluşturmaktadır.

Baş Örtüsü Sorununun Mahiyeti ve Çözümü

Bu konunun, gerek 18 Nisan seçimleri öncesinde, gerekse sonrasında Türkiye'nin gündeminde bir hayli yer ettiğini hepimiz biliyoruz. 1990'lı yıllar boyunca siyasi mücadelenin ana teması, halkın gerçek gündeminden ve dış politikadan giderek tarih, din ve etnisite merkezli bir tartışma alanına doğru kaymıştır.

Bu süreçte, dinî değer ve sembollerimizin çeşitli vesile ve gerekçelerle tartışma ve çatışmalara konu edildiği, bazen de acımasızca siyasi çıkarların aracı haline getirildiği bilinmektedir. Aynı zamanda, siyaset sınıfının kolaycılığa kaçışını ifade eden bu durum, siyasi ve sosyal hayatımızı, yeni sıkıntı ve kutuplaşmalarla etkisi altına almıştır.

İnanıyorum ki, meseleye, böyle bir bakış açısından yaklaşıldığında tabloyu daha iyi tanımlamak mümkün olacaktır.

“Laiklik” ya da “din” adına hareket etme iddiasıyla ortaya çıkan bazı çevreler, milletimizin büyük çoğunluğu tarafından tasvip görmeyen uslûp ve usulleri kullanır olmuşlardır. Özellikle üniversite öğrencilerinin kılık kıyafeti, giderek tartışmanın merkezine oturmuş, karmaşık ve kritik boyut kazanmıştır. Bu süreçte, YÖK’ün eğitimin kalitesinden daha çok kılık kıyafete zaman ve enerji harcaması, sorunun kronik bir mahiyet kazanmasına zemin hazırlamıştır.

Türkiye karşıtı çevrelerin de meseleyi sürekli kaşınması ve istismar etmesi, makûl ve kalıcı çözüm yollarının önünü tıkamıştır. Hiç şüphe yok ki, bu gerilim ve kutuplaşmaların yansımaları günümüze kadar uzanmaktadır.

Bize göre, benzeri sorun ya da tartışmaların kimlerin işine yaradığı sorusuna doğru ve gerçekçi cevaplar aramak yararlı olacaktır. Başka bir deyişle, mevcut sorun ve gelişmelerden en çok şikayet edenlerin, sorunu en çok kaşıyanlar olduğu gerçeğinden bazı dersler çıkarmak lazımdır.

Yine, din ve vicdan hürriyetinin demokratik cumhuriyet içinde özel bir yeri ve önemi bulunduğunu gözden uzak tutmamak gerekir. Bütün bunları dikkate aldığımız ölçüde, Türkiye Cumhuriyeti’ni yıkmak veya karıştırmak için her

yolu mübâh görenlere karşı mücadelenin kolaylaşacağına şüphe yoktur.

Kısacası, partimiz, milletimizi inciten başörtüsü meselesinin, yeni gerilim ve çözümsüzlüklere yol açmadan en hakkaniyetli bir şekilde ve mutlaka halledilmesini savunmaktadır. Biz, dün böyle düşünüyorduk, bugün de böyle düşünüyoruz. Yarın da böyle düşünmeye devam edeceğiz.

Din-Siyaset Eksenli Tartışmalarda

Özen Zorunludur.

Milliyetçi Hareket Partisi, devletimizin ve milletimizin hiçbir şekilde hak etmediği sıkıntı ve gerilimlerden ebediyen kurtulmasını arzulamaktadır. Hassas meselelere hassasiyetle yaklaşmanın önemini vurgulamakta; mümkün olan en kısa zaman diliminde en doğru ve sağlıklı çözüme ulaşmanın gerekliliğine inanmaktadır. Hangi gerekçe ile olursa olsun millet ile devletin arasını açmak isteyenlere fırsat vermeden, toplumsal dayanışmayı ve huzuru pekiştirmek, her siyasetçinin ve kurumun temel görevlerinden biri olmalıdır.

Gene biliyor ve inanıyoruz ki, Türk Milleti, hem Cumhuriyet ve demokrasiyi, hem de dini inançlarını bir arada en güzel şekilde yaşatacak tecrübe birikimine ve iradeye sahiptir. Herkesin de, bu imkân ve iradenin heba olmasına, çıkmaz sokaklarda

tükenmesine sebep olmaktan özenle kaçınması şarttır.

Partimizin çabaları ve görüşleri bütün samimiyetiyle ortada iken, basit siyasi polemiklerle ve kışkırtıcı söylemlerle oy avcılığı yapanlara bir çift sözümüz vardır. Siyaset, her siyasetçinin her aklına geleni konuştuğu ve pazarladığı bir panayır değildir. Hele, halkımızın temiz ve samimi duygularını önce acımasızca istismar edip, daha sonra da onlara ıstırap çektirme sanatı hiç değildir.

Tutarlılık, samimiyet ve sorumluluk gibi erdemleri ciddiye almayanları, ahlakî ölçüleri günübirlik değişenleri, ne tarih ne de milletimiz affedecektir. Onlara verilecek en iyi ders zaman zaman bu gerçekleri hatırlatmak, daha sonra da tarihe ve milletimize havale etmektir.

Değerli Dava Arkadaşlarım,

Sayın Basın Mensupları,

Huzurlarınızda, üçüncü ve son önemli tartışma konusu olarak demokrasi ve demokratikleşme meselesine ilişkin görüşlerimi ifade etmek istiyorum. Bu bağlamda esas amacım, belirli bir çerçeve çizmek, konuya yaklaşım biçimimizi milletimizin takdirlerine sunmaktır.

Demokratikleşme Süreci ve Yöntem Meselesi

Daha önce de çeşitli vesilelerle ifade ettiğim gibi, demokrasi, milletimizin içtenlikle benimsediği temel siyasi tercihlerinden birini oluşturur. Demokrasi, Türk Milleti açısından artık dönüşü olmayan bir yol haline gelmiştir. Aynı değerlendirmeyi cumhuriyet rejimi için de yapmak mümkündür.

Türkiye, zahmetli de olsa sorunlarını böyle bir siyaset zemininde çözmeyi öğrenmektedir. Hem demokrasinin gelişimi, hem de halkın demokrasiyi benimseme ve sahiplenme süreci, giderek daha çok hız kazanacaktır. Bundan kimsenin hiçbir tereddüti ve endişesi olmamalıdır.

O zaman problem nedir? Ülkemizde demokratikleşme tartışmaları niçin tepki toplayabilmektedir? Türkiye, demokratikleşme sürecinde mesafe almakta neden zorlanmaktadır? Tabii bu soruların sayısını arttırmak mümkündür.

Ancak bunları arttırmak yerine, cevapları üzerine kafa yormak, problem noktaları ya da kırılgan alanlar hakkında gerçekçi tespitlerde bulunmak daha doğru olacaktır. Burada, huzurunuzda bunlar üzerinde uzun uzadıya duracak değiliz. Ama bazı tespit ve önerilerimizi sizlerle paylaşmayı bir görev addediyoruz.

Her şeyden önce, Türkiye Cumhuriyeti'nin hangi şartlar altında nasıl kurulduğunu gözlerden uzak tutmamak lazımdır. İkinci olarak, dünyada demokrasilerin ortaya çıkışı ve gelişiminde yaşananları hesaba katmak, gerektiğinde mukayeseli analizler yapmak şarttır. Bu iki noktanın en önemli faydasının havanda su dövmekten kurtulmakla eşdeğer olduğuna şüphe yoktur.

Herhangi bir ülkenin yeni bir atılıma karar verirken, milletin özelliklerini ve tarihini sıfırlayıp her şeye yeniden başlamasının mümkün olmadığını bilmek lazımdır.

Kısacası, tarihi ve toplumu dışlayarak ya da yok farzederek sosyo-politik bir dönüşümü başarmak imkânsızdır. Türkiye'de rejim ve demokrasi meselesi ele alınırken böyle bir duyarlılığın yeterince sergilenmediği göze çarpmaktadır.

Siyasî Kültür ve Ahlâkın Belirleyiciliği

İkinci önemli husus ise, siyaset kültürünün belirleyicilikleri ile siyasi ahlâkın ihmal edilmesidir. Siyaset kültürünün demokrasilerin işleyişinde ve gelişimindeki yeri ve önemi zannedildiğinden daha fazladır. İktidar-muhalefet ilişkilerinin karakteristikleri, sorumluluk ahlâkının yaygınlığı, sevgi ve saygının siyasetin iliklerine kadar işlemesi

konusu demokratik kültürün ve yapının mütemmim cüzleridir.

Daha çarpıcı bir deyişle, bu tür değer ve ilkeler, sağlıklı bir demokratik siyasetin yazılı olmayan anayasası gibidir. Yeri ve rolü de, teneffüs edilen havanın canlı hayatında sahip olduğu önemle eşdeğerdir.

Siyaset dünyasının manevi atmosferini tamamlayan diğer unsurunu ise tartışma geleneği oluşturur. Ülkemizde, maalesef yalnızca siyasi değil, düşünce hayatımızda nitelikli bir eleştiri ve tartışma kültürü bakımından oldukça fakirdir.

Demokrasi, özellikle bir kurallar ve kurumlar rejimidir. Parlamento, hükümet, yargı ve seçimler bu mânâda temel kurumları oluşturur. Herkesin asgari düzeyde de olsa üzerinde anlaşması ve daha sonra da riayet etmesi gereken kurallar ise, bu kurumların nasıl oluşacağını ve aralarındaki ilişkileri belirler.

Siyasi ve sosyal aktörler de, bu kurallar çerçevesinde kurumları iyi işleterek halkın refah ve mutluluğunu yükseltme görev ve sorumluluğunu üstlenirler. Bu süreçlerin alacağı biçim, her şeyden önce partilerin ve siyasetçilerin söylem ve eylemlerinin niteliğine bağlıdır.

Demokrasinin, karşı karşıya kalınan siyasi ve toplumsal sorunlara sağlıklı ve kalıcı çözümler üretme yeteneği ise siyasetin kalitesini ortaya koyar.

Bunun için, demokrasilerin özünde, olayları ve sorunları doğru dürüst ele alabilmek, sorgulayabilmek ve çözebilmek becerisi yatmaktadır.

Ne var ki, ülkemizde inceleme, sorgulama ve çözüm bulmanın usulleri ve ahlâkî ilkeleri konusunda ciddi sıkıntılar bulunmaktadır. Çarpık bir tartışma ve eleştiri kültürünün etkisi kendini bu noktalarda olanca ağırlığıyla hissettirmektedir. Özellikle, uzlaşma ile rekabet arasındaki nazik ayrımı, dolayısıyla dengeyi gözetmeyen üstün körü bir siyaset anlayışı, uzun yıllardır Türk siyaset dünyasında bir hayalet gibi dolaşmaktadır.

Son zamanlarda, farklı siyaset projelerini militan bir uslûpla sık sık telaffuz edenlerin önemli bir kısmının bu tür duyarlılıklardan yoksun olduğu göze çarpmaktadır. Bunlar, çoğu zaman, kendi ideolojik hedeflerine ulaşmak ya da giderek patolojik bir hâl alan devlet ve millet düşmanlığı gibi saiklerle hareket etmeye başlamıştır. Sözde Ermeni soykırım iddiaları karşısında takınılan bazı tavırlar, bu durumun en yeni örneklerinden biri olmuştur. İster bilinçli, isterse bilinçsiz olsun, bu ve benzeri demokrasi maskeli girişimler, daha baştan ölü doğmakta, demokratikleşmeye hiçbir katkı sağlamamaktadır.

Türkiye’de yapılan demokrasi tartışmalarının bir anlam ifade etmesi, özellikle de demokratikleşme çabalarının başarıya ulaşması için, meselenin bu boyutu üzerinde de serinkanlı bir şekilde durulması şarttır. Bunun önemszenmesi aynı zamanda demokrasinin ve Türkiye’nin önemszenmesi demektir. Demokrasiye dair tartışma, eleştiri ve önerilerin, böyle bir duyarlılıktan beslenmesi kaçınılmazdır.

Ayrımcı Siyasetler Demokrasi ile Bağdaşmaz

Bu değerlendirmelerin ışığında diyoruz ki, Cumhuriyet, demokrasi ve Türkiye sevdası, birbiriyle çelişen ya da birbirinin alternatifi olan tercihler ve kıymetler değildir. Bilakis anlamlı ve değerli olan, hepsinin bir arada mükemmel bir uyuma sahip olarak yaşamasını mümkün ve sürekli kılmaktır.

İşte Milliyetçi Hareket Partisi’nin üzerinde titrediği ve kendine rehber kabul ettiği temel siyasi anlayış budur. Çünkü, Türk Milleti’nin yeni yüzyıldaki varlığı, bu üç paha biçilmez kıymeti birlikte zenginleştirip korumaya bağlıdır.

Görüldüğü gibi, demokrasi de, cumhuriyet de, Türkiye içindir, milletimizin bugünü ve yarınları içindir. Demokratikleşme çabalarının başarıya ulaşması, bu bakımdan da çok önemlidir.

Başka bir deyişle, demokratikleşme, herhangi bir kişi, grup ya da sınıf için değil, bütün vatandaşlarımızın daha huzurlu ve onurlu hayata kavuşması bakımından elzemdir. Aynı şekilde, insan hakları, suçlular ile mağdurlar arasında suçluları kollamak ya da devleti etkisizleştirmek için değildir. Daha ileri bir hukuk devleti, daha demokratik bir anayasa ve daha kaliteli hizmet üreten bir devlet içindir.

Yine, demokratikleşme sürecini azınlık haklarının tanınması seviyesine indirgemek, etnik ve dini farklılıkların kamusal alanda belirleyici bir rol oynamasıyla özdeşleştirmek, bir ülkeye ve demokrasiye yapılacak en büyük kötülüklerden biridir. Böyle bir politika sadece sosyal dokuyu, bir arada yaşama zeminini tahrip etmekle kalmaz, aynı zamanda demokratik düzeni de felç eder. Hiç kimse, demokrasi adına demokrasiye mezar kazma imtiyazına sahip değildir.

Dünyanın her tarafında, her toplumda sosyal ve kültürel farklılıklar vardır ve bunun olması da doğaldır. Problem, bu toplumsal özelliklerin tanımlanmasında, çeşitli düzeylerdeki bu farklılıklara yüklenen rol ve anlamda düğümlenmektedir. Sıkıntı, demokrasinin ve insan hakları politikalarının bu noktaya indirgenmesinde ortaya çıkmaktadır.

Demokrasilerin, etnik ve dini ayrışma ve çatışmaların belirleyici olduğu bir siyaset etme tarzı olmanın çok ötesinde bir değeri ve işlevi vardır. Siyaset kurumunu, sosyal ve ekonomik beklenti, talep ve önerilerin yanı sıra, etnik ve dini farklılaşmalara göre dizayn etmenin demokrasiyi güçlendirmeyeceği açıktır. Dolayısıyla demokrasi, bir ülkede farklılıkları kaşıyıp derinleştirmenin, yıkıcı ve bölücü faaliyetleri meşrulaştırmanın aracı olamaz.

Milliyetçi Hareket Partisi'nin, eninde sonunda demokratik düzenin altını oyacak, ayrımcılığa ve parçalanmaya yol açacak girişimleri kabul etmesi mümkün değildir.

Demokrasilerde Birliktelik Zemini Hayatîdir

Türk Milleti'nin hangi kökenden, hangi meslekten, hangi mezhepten olursa olsun bütün mensuplarının bir arada kardeşçe yaşamasını temin ve teşvik etmek, demokratik rejimin hem varlık sebebi, hem de aslî görevidir. Bu sürecin önünde engel ve sıkıntı oluşturan kurumsal ve yasal düzenlemeleri iyileştirmek de parlamentoların ve hükümetlerin temel varlık sebebidir.

Birliktelik ve dayanışma kültürünün önemini kabul etmeyenlerin, farklılık ve çatışma noktalarının kurumlaşmasına sürekli vurgu yapması,

demokrasiye değil başka şeye hizmet edecektir. Çünkü, özünü milletimizin müşterek değerleri ve özelemlerinin belirlediği “kamu ruhu ve alanı”nu ufalamanın, ne demokrasiye ne de ÷lkemize bir faydası dokunmayacaktır. Bu, dünyanın her demokratik rejiminde geçerli olan bir gerçeği ifade etmektedir.

Unutmamalım ki, demokratikleşme projeleri, böyle bir duyarlılıkla ele alındığı ve asgari müşterekler zemini üzerine bina edildiği sürece anlamlı ve kalıcı olacaktır. Bu sağlam temeller üzerine daha güçlü ve ileri demokratik ve hukuki yapılar inşa etmek de bizlere düşmektedir.

Siyasî Kurumlarda ve Zihniyetlerde Değişme Zorunludur

Bugün, ÷lkemizin, anayasası başta olmak üzere değişmesi ve iyileştirilmesi gereken geniş bir hukuki mevzuatı ve kurumları bulunmaktadır. Özellikle anayasamızı, yeni çağın genel kabul görmüş normlarını dikkate alan ve milletimize yakışan bir “toplumsal uzlaşma ve demokrasi belgesi” haline dönüştürmemiz şarttır.

Yine, en başta siyaset kurumu ve kamu kuruluşları olmak üzere, topluma ve ÷lkeye karşı sorumluluk taşıyan her yapıda ve süreçte, saydamlık ve dürüstlük esas olmak zorundadır. Siyasetten

ekonomiye, ekonomiden medya dünyamıza kadar, her alanda sorumluluk ahlâkının yerleşmesi gerekir.

Aynı şekilde, halkın katılımını ve denetimini her zeminde güçlendirmek ve kurumlaştırmak, hem insanî, hem de demokratik bir gereklilik haline gelmiştir.

Vatandaşına eziyet eden, çile çektiren kamu hizmeti sistemini ve mantığını mutlaka değiştirmek lazımdır. Kamu binaları ile personelinin hacmi sürekli genişlemesine rağmen, hizmetlerin kalitesinde ise aynı ölçüde iyileşme görülmemektedir.

Ancak, yeniden yapılanma sürecinden önce, çarpık zihniyetlerin değişmesi şarttır. Ülkemizde son yıllarda, sorumlu ve yetkili mevkilerde bulunanların sürekli şikayet ve eleştiri üretmeleri kötü bir alışkanlık haline gelmeye başlamıştır. Aslında, sorunlu ve yetkili mevkilerde bulunanlar, en son şikayet etme hakkı olanlardır. Herkes, uyarı ile şikayeti birbirine karıştırmadan görevini en iyi şekilde yapmakla mükelleftir.

Çünkü, en az mükemmel kurum ve kuralların varlığı kadar, onlara hayat verenlerin görev ve sorumluluk bilinci de önemlidir. Herkesin her şeyden şikayet ettiği bir ortamda hiçbir şey yapılmıyor, hiçbir şey iyiye gitmiyor demektir. Buna da kimsenin hakkı yoktur.

Kurumlar ve kurallar değişinceye kadar, mevcut şartlar ve imkânlar dahilinde en iyisini yapmaya çalışmak bir zorunluluktur. Çünkü, bu tavır, milletin bizlere verdiği görev ve sorumluluğun bir gereğidir.

Değerli Misafirler,
Kıymetli Dava Arkadaşlarım,
Sevgili Bozkurtlar,

Türkiye ile Türk Milliyetçilięinin Kader Birliği

Görüldüğü gibi, biz, bir çok büyük ve önemli sorun ile aynı anda mücadele etmesi gereken bir ülkeyiz. Biz, dünyanın en gözde ve zorlu coğrafyasında yaşayan ve bundan böyle de yaşamak zorunda olan bir milletiz.

Dolayısıyla, ne tarihimizi ne de coğrafyamızı değiştirme imkânına sahip değiliz. Ama hep birlikte daha güzel bir gelecek inşa edebiliriz. Bizler, Türk Milliyetçileri olarak bunun için varız, bunun içinde var olmaya devam edeceğiz.

Türkiye, yeni çağın başında, yeni bir heyecan ve atılım ruhuyla hareket etmek mecburiyetiyle karşı karşıyadır. Türkiye, Avrasya'nın bir barış ve istikrar bölgesine dönüşmesi, küreselleşmenin insanî bir boyut kazanması için, büyük bir dinamizme kavuşmak ve böyle bir iddianın sahibi olmak durumundadır.

Bunun temel şartı, kalkınma ve demokratikleşme sürecini tamamlamak, büyük devlet geleneğini ve tecrübe birikimlerini yeni yüzyılın şartlarında yeniden yorumlamaktır. Türkiye'nin muhteşem konumu ve manevi birikimleri, yüzünü ne Doğu'ya, ne de Batı'ya dönmesini mümkün kılar. Türkiye, hem Batı'ya, hem de Doğu'ya dönük olmak zorundadır.

Bizler biliyor ve inanıyoruz ki, tarih bilincine sahip, kendi kültür ve medeniyetiyle barışık bir siyaset etme tarzı, sadece demokrasiyi ve cumhuriyeti güçlendirmekle kalmayacaktır. Aynı zamanda, bu coğrafyayı yeniden istikrara ve refaha taşıyacak dinamikleri de harekete geçirecektir. Türk Milleti ve devleti bunu başaracak potansiyellere sahiptir. Bunları kavradığı ve hayata geçirdiği ölçüde de güzel gelecek, yakın bir gelecek olacaktır.

Milliyetçi Hareket Adı ve İddiasıyla Hep Var Olacaktır

Bu noktada Milliyetçi Hareket'in değişip değişmediğini, milliyetçiliğin misyonunu tamamlayıp tamamlamadığını çok merak edenlere hatırlatmak isterim ki, tarihî kökleri ve iddiaları güçlü olan hareketler, varlığını ve ayrıcalığını sürekli muhafaza ederler. Yani değişip başkalaşmazlar, ama gelişirler. Ortaya çıkan yeni ihtiyaç ve gelişmelere

yeni cevaplar ve çözüm arayışları içinde olurlar. Bu durum, onların hem hayatiyetinin bir göstergesi, hem de ileri görüşlülüğünün bir eseridir.

Milliyetçi Hareket, Türk Milleti'nin temel değer ve birikimlerini yeni atılımların dinamosu yaparak O'nu ilelebet var kılacak bir büyük siyasi ve fikrî hareketin adıdır. Bu ad ve iddia, dünya var oldukça yaşamaya devam edecektir.

Türk Milliyetçileri, böyle iddia ve hedeflerin sahipleri olarak, her zaman kararlılığını ve öncülüğünü sürdürecektir. Hiçbir karalama kampanyası, hiçbir önyargılı bakış, bu çıplak gerçeği örtmeye yetmeyecektir.

Neredeyse bütün mesailerini partimizi karalamak için harcayanların, bizi anlaması da, başarılı olması da mümkün değildir. Parlamento içinde ya da dışında yer alanlar ne yaparsa yapsınlar, Milliyetçi Hareket hak bildiği yoldan ayrılmayacaktır. Onlar Milliyetçi Hareket Partisi'yle, Milliyetçi Hareket de Türkiye ve Dünya sorunları ile uğraşmaya devam edecektir.

Bizler, siyaseti, "siyaset olsun diye" değil, milletimize ve ülkemize hizmet için yapıyoruz. Çünkü bizler, başkaları gibi, ilkeleri, nezaketi, hoşgörüyü unutmaya lüksüne sahip değiliz. Hiçbir Türk Milliyetçisi, hiçbir dava ve gönül adamı,

günübirlik yaşayamaz, savurgan ve sorumsuz davranamaz.

Şeyh Edebali Hazretleri'nin Osman Gazi'ye dediği gibi, gerçek inanç ve dava adamları “sabah doğup akşam ölenlerden olamaz”.

Bilinmelidir ki, Milliyetçi Hareket Partisi, nereden kaynaklınırsa kaynaklansın küçük siyasi hesapların kendi ayaklarına pranga vurmasına izin vermeyecektir. Hiçbir Türk Milliyetçisi, hiçbir Türkiye sevdalısı buna göz yummayacaktır. Bilakis, her gün biraz daha kenetlenip, büyüyerek lider ülke yolundaki yürüyüşümüz devam edecektir.

Milliyetçi Hareket Partisi, bazılarının aklının almayacağı kadar engin bir millet sevgisiyle ve sorumluluk bilinciyle hareket etmeyi ilke edinmiş bir partidir. Bu anlayışın gerektirdiği her türlü kararı yeri ve zamanı geldiğinde almasını bilmiştir. Bundan sonra da böyle olacak, gerekeni yapmaktan hiçbir zaman kaçınmayacaktır.

Türk Milleti'ne Çağrı

Huzurlarınızda şimdi milletime seslenmek istiyorum:

Büyük Türk Milleti;

Bu aziz vatan hepimizindir, temel varoluş sebebimizdir. Bunun için her şeyimizdir. Milliyetçi

Hareket Partisi böyle bir anlayışın samimi temsilcisi ve savunucusudur.

Çünkü, Milliyetçi Hareket, bütün Türkiye'nin, bütün Türk Milleti'nin partisidir. Çünkü, Milliyetçi Hareket, sadece bugünün değil, geleceğin de partisidir.

Bu duygu ve düşüncelerle, bütün misafirlerimizi ve dava arkadaşlarımı canı gönülden selamlıyorum.

Yüreği bizlerle beraber atan, ama buraya gelememiş olan bütün vatandaşlarıma, bütün gönül ve dava adamlarına da sevgiler, saygılar sunuyorum.

Cenab-ı Allah, Türk Milleti'nin yardımcısı ve koruyucusu olsun. Hepiniz sağolun, varolun.

TEŞEKKÜR KONUŞMASI

**Kıymetli Basın Mensupları,
Aziz Arkadaşlarım,
Yiğit Bozkurtlar,**

Milliyetçi Hareket Partisi bugün burada Cenab-ı Allah'ın yardımlarıyla, Türkiye sevdalısı yiğit arkadaşlarımın coşkulu katkı ve katılımlarıyla anlamlı bir buluşmayı ifade eden büyük kongresini tamamlamış bulunmaktadır.

Bu vesileyle kongremize iştirak eden başta yabancı misafirler olmak üzere, bütün davetlilere, basın mensuplarına, değerli delegelere, ülkemizin her köşesinden buraya akın eden vefakâr ve çilekeş ülküdaşlarıma, dava arkadaşlarıma gösterdikleri ilgiden ve katkılarından dolayı teşekkürlerimi iletiyorum. Hepinize bir kez daha saygı ve selâmlarımı sunuyorum.

Takdir edileceği üzere, kongremiz, birçok açıdan ülkemiz ve milletimiz için mühim kararların alındığı, Türk Milliyetçilerinin büyük bir geleceğe hazırlandığı, tarihî bir kurultay olmuştur.

Bugünkü buluşmamız, sadece takvim açısından 21. yüzyılın başlangıcına tesadüf ettiği için değil aynı zamanda insanlığın yaşadığı bir çağ değişimiyle örtüşmesi itibarıyla da önem kazanmıştır.

Kongremiz, bize adım attığımız yeni yüzyılı, dünyada meydana gelen değişimleri, her şeyden önce Türkiye'nin bugününü ve geleceğini ele alıp değerlendirme imkânı vermiştir. Burada yapılan çalışmalar bir durum muhasebesi olduğu kadar geleceğe dair fikir ve projelerin ele alındığı bir zemin olmuştur.

Aziz Dava Arkadaşlarım;

Bilindiği gibi yeni bir yüzyıla geçiş, sadece bir zaman diliminin değişmesi demek değildir. Çağ değişimiyle ifade ettiğimiz, bir donemi karakterize eden olaylar ve gelişmelerin nitelik ve niceliklerinde meydana gelen köklü gelişmeleri kapsamaktadır.

Sanayi ötesi çağ veya bilgi çağı şeklinde tanımlanan yeni bir gelişme dalgası, tesirlerini şimdiden bütün yeryüzünde ortaya koymaya başlamıştır.

Türkiye'de, düşünen insanlar özellikle siyaset yapma sorumluluğuna sahip olan herkes içine girdiğimiz yüzyılı, yaşamaya başladığımız yeni

çağı çok iyi analiz edip değerlendirmek durumundadır.

Bizler Türk Milliyetçileri olarak bu sorumluluğu herkesten fazla duyan, duymak mecburiyetinde olan insanlar olduğumuzun bilincindeyiz. Çünkü biliyoruz ki yeni gelişme ve dinamikleri

kavrayamayanlar, gerekli atılım ve dönüşümleri başaramayacak olanlardır.

Yakın tarihte çağ değişimini kavrayamamış olmanın beraberinde getirdiği ağır maliyeti, biz Türkler kadar yaşayan başka bir millet oîmamıştır.

Çünkü Türkiye 18. yüzyılda başlayan yeni gelişmeleri zamanında fark edip kavrayamamış olmanın bedelini, iki yüz yıl süren bir 'geri kalmışlık' süreciyle çok ağır bir şekilde ödemiştir.

Bu yüzden, bugün Yeni Çağ'ın dinamiklerini kavrayıp Türkiye'ye taşıma mecburiyeti vardır. Bunun için köklü bir dönüşümü başarmak ve geri kalmışlığın bütün tortularını tasfiye etmek, önümüzde tarihî ve millî bir görev olarak durmaktadır.

Bugün, burada yeni yüzyıla bir sözleşme yapıyoruz. Türk Milleti'nin yeni yüzyıla ilişkin katkılarının olacağını ilân ediyoruz.

Bu sözleşme, her şeyden Önce çağın ekonomik, teknolojik ve siyasî alanda yükselen dalgalarıyla Türkiye'nin birikim ve iddialarının buluştuğu bir alanı ifade etmektedir.

Aynı zamanda Türk siyaset alanını toplumsal ihtiyaç ve taleplere göre biçimlendirmeyi, toplumun siyaset, medya ve ekonomi ile ilişkilerini demokratikleştirmeyi kapsayan bu sözleşme, ül-

kemizi küresel rekabete açacak ekonomik büyüme ve performansı ortaya koymayı hedeflemektedir.

Türkiye 21. yüzyılda ; düşünce, inanç, siyaset yapma, sosyal ve ekonomik hak ve özgürlükleri de zenginleştiren bir sözleşme ile yol aldığında, Türk insanının yaratıcılığını engelleyen bütün bağlardan kurtularak gelişmesini hızlandıracağına şüphe yoktur.

Çok Değerli Dava Arkadaşlarım, Sayın Basın Mensupları,

Yüzyılla yaptığımız sözleşme, kısacası, Türk Milliyetçilerinin büyük Türk milletini yaşadığımız çağın lider ülkesi hâline dönüştürme mücadelesini ifade etmektedir.

Türkiye; çağın teknolojileriyle üretemeyen, çağın imkânlarını kullanamayan, çağın akışına yön veremeyen bir ülke olamaz.

Türkiye'yi geri kalmışlığın göstergeleri olan yoksulluk ve yolsuzluk ekonomilerinden, temel hak ve Özgürlüklerin yetersiz olduğu, terör ve şiddet olaylarının yaşandığı bir ülke manzarasından çok uzaklara götürmek zorundayız.

Bizim milliyetçiliğimiz, Türk Milleti'ne, tarihî derinliğimiz içerisinde yoğrulmuş olan millî değerleriyle, çağın birikimi olan gelişmeleri birlikte yaşatmayı; millî ve evrensel olanı birlikte değerlendirmeyi esas almıştır.

Böyle bir yaklaşımı benimsemiş Türk Milliyetçileri, yüzyılla yaptıkları bu sözleşmenin, her bir maddesini hayata geçirmek için büyük bir yürüyüş başlatmışlardır.

Bu kongre, bu kutlu yürüyüşün kararını veren kongredir. Yeni tarihî ve insanî bir yürüyüşü başlatan bir kongredir.

Bugün hepimize düşen görev, bu kongrede ortaya konan yaklaşımlar içerisinde, teşkilâtlarımıza döndüğümüz zaman büyük bir heyecanla çalışmaya başlamaktır.

Türkiye'nin önündeki yeni çağın dinamiklerini kavrama meselesini başarmak, fedakâr ülkücü insanların işidir. Bunu gerçekleştirmek ise bütün teşkilâtlarımızın ve milletvekillerimizin siyasetimizi milletimizle bütünleştirecek çalışmalarıyla ve geleceğe güçlü bir şekilde hazırlanmalarıyla mümkün olacaktır.

Biliyor ve inanıyorum ki Türk Milliyetçileri Allah rızasından ve Türkiye sevdasından başka bir şey düşünmeden yaşayan dava ve gönül insanlarıdır. Büyük dava adamlarının inandıkları şeyleri başarmalarını engelleyecek hiçbir şey yoktur. Unutmayalım ki başarı azmi ve inancı, en az başarının yarısıdır.

**Muhterem Dava Arkadaşlarım,
Kıymetli Basın Mensupları,**

Milliyetçi Hareket Partisinin bu büyük kongresi, bütün Türkiye'ye ve insanlığa açıkça şu mesajı vermektedir:

Tarihin yaşayan en köklü milletlerinden birisi olan Türk Milleti, kendi kimlik ve kişiliğiyle, içine girdiğimiz yüzyılda başı dik ve onurlu bir şekilde ileri bir yaşama seviyesine ulaşmak için yeni bir atılımın hazırlığındadır.

Bu hazırlık, yeni bir medeniyetin kuruluş hazırlığıdır. Türk Milleti'ni bu yeni medeniyetin inşasında tarihî geleneğine ve birikimlerine uygun, çok önemli bir rol beklemektedir. Türk Milliyetçilerinin bugün yapması gereken, bunun bilincini hiç kaybetmeden tarihî misyonunu hayata geçirmek, Türkiye'yi yeni bir dirilişe, yeni bir medeniyete hazırlamaktır.

Bu hazırlık başlamıştır. Türk Milleti'ne, hepimize, hepinize kutlu ve uğurlu olsun.

Cenab-ı Allah yolumuzu açık, gönlümüzü zengin, zihnimizi berrak, varlığımızı daim kılsın..

Hepiniz Allah'a emanet olun.

the study. The 100% response rate was achieved by telephone interviews with the carers. The study was approved by the local research ethics committee. The study was conducted in two phases. The first phase was the development of a questionnaire to be sent to the carers and the second phase was the telephone interviews.

The questionnaire was designed to collect demographic data, the carer's experience of caring for the patient, and the carer's views on the patient's care. The questionnaire was sent to the carers by post. The telephone interviews were conducted with the carers and lasted approximately 30 minutes. The interviews were conducted by a research fellow who had experience of conducting telephone interviews and had not been involved in the development of the questionnaire. The telephone interviews were conducted to explore the carer's views on the patient's care and to explore the carer's views on the patient's care.

The questionnaire was designed to collect demographic data, the carer's experience of caring for the patient, and the carer's views on the patient's care. The questionnaire was sent to the carers by post. The telephone interviews were conducted with the carers and lasted approximately 30 minutes. The interviews were conducted by a research fellow who had experience of conducting telephone interviews and had not been involved in the development of the questionnaire. The telephone interviews were conducted to explore the carer's views on the patient's care and to explore the carer's views on the patient's care.

The questionnaire was designed to collect demographic data, the carer's experience of caring for the patient, and the carer's views on the patient's care. The questionnaire was sent to the carers by post. The telephone interviews were conducted with the carers and lasted approximately 30 minutes. The interviews were conducted by a research fellow who had experience of conducting telephone interviews and had not been involved in the development of the questionnaire. The telephone interviews were conducted to explore the carer's views on the patient's care and to explore the carer's views on the patient's care.

The questionnaire was designed to collect demographic data, the carer's experience of caring for the patient, and the carer's views on the patient's care. The questionnaire was sent to the carers by post. The telephone interviews were conducted with the carers and lasted approximately 30 minutes. The interviews were conducted by a research fellow who had experience of conducting telephone interviews and had not been involved in the development of the questionnaire. The telephone interviews were conducted to explore the carer's views on the patient's care and to explore the carer's views on the patient's care.

The questionnaire was designed to collect demographic data, the carer's experience of caring for the patient, and the carer's views on the patient's care. The questionnaire was sent to the carers by post. The telephone interviews were conducted with the carers and lasted approximately 30 minutes. The interviews were conducted by a research fellow who had experience of conducting telephone interviews and had not been involved in the development of the questionnaire. The telephone interviews were conducted to explore the carer's views on the patient's care and to explore the carer's views on the patient's care.